

L1 і одновходовим тригером L2, які в режимі тестування об'єднуються в єдиний зсувний регистр. Тригер L2 застосовується, як правило, тільки в процесі тестування, а тригер L1 призначений як для роботи в системі, так і для проведення тестового діагностування.

3. *Метод довільного сканування (Random Access Scan Technique)*. Даний метод є одним із різновидів методу сканування станів елементів пам'яті. Подібно класичній схемі методів сканування, даний метод також дозволяє порівняно просто встановлювати кожен елемент пам'яті в потрібний стан і спостерігати його на зовнішніх контактах цифрового пристрою. Відмінністю є використання для цих цілей елементів пам'яті з довільною адресацією, що дозволяє незалежно встановлювати, скидати або аналізувати стан будь-якого з них.

4. *Метод сканування граничних елементів пам'яті*. Подальшим розвитком ідеї сканування станів елементів пам'яті є метод проектування цифрових схем, реалізованих по архітектурі сканування граничних елементів пам'яті (Boundary-Scan Architecture). Основна ідея методу граничного сканування полягає в утворенні в режимі тестування зсувного реєстру з елементів пам'яті цифрового пристрою, розташованих між її зовнішніми контактами і функціональним ядром.

З огляду на широке застосування не тільки для тестування, а й для вирішення завдань внутрішньосистемного програмування вбудованих систем, розглянете докладніше метод сканування граничних елементів пам'яті.

Висновки. У роботі неведено огляд сучасних методів діагностики цифрових систем, захисту цифрових проектів і пристройів від несанкціонованого використання і копіювання та методів аутентифікації і ідентифікації цифрових пристройів, реалізованих на ПЛІС. Показано, що перспективною технологією, що лежить в основі методів апаратної аутентифікації і ідентифікації цифрових пристройів, є апаратна реалізація фізично неклонируемих функцій.

Список використаних джерел

1. Автоматизація проектування вбудованих систем та програмних засобів на ПЛІС мовою опису апаратури: навч. посібник М. А. Мірошник, Курцев М.С. – Харків: УкрДУЗТ, 2020. – 320.,
2. Мірошник, М.А. Проектування діагностичної інфраструктури обчислювальних систем та пристройів на ПЛІС [Текст]: монографія / М.А. Мірошник. – Харків: ХУПС, 2012. – 188 с. – рос.мова.,

3. Мірошник М.А. Моделі і методи синтезу інтелектуальної діагностичної інфраструктури розподілених комп'ютерних систем: автореферат дисертації, 2013.,

4. Мірошник М.А. Автоматизація проектування вбудованих систем та програмних засобів на ПЛІС мовою опису апаратури: навч. посібник. Харків: УкрДУЗТ, 2020. – 196.

O.В. Устенко, д.т.н.,

В.І. Павлов, к.ф.н.

УДК 621.181

ДОСВІД ФУНКЦІОНАВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНОЇ КОМІСІЇ (IEC) ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ І БЕЗПЕКИ ПРОДУКЦІЇ

Міжнародна електротехнічна комісія (IEC) - всесвітня організація, яка входить до єдиної системи міжнародної стандартизації і діє виключно в галузях приладобудування, електротехніки, електроніки, радіозв'язку та телекомунікацій. Її головним завданням є розробка стратегічного плану (Masterplane) і довгострокових програм стандартизації, міжнародних стандартів, технічної та регламентної документації у сфері безпеки використання будь-якого електротехнічного та електронного обладнання, в тому числі приладів високошвидкісних локомотивів TGV.

Головним досягненням IEC треба визнати розбудову системи сертифікації продукції електронної техніки (IECQ), що ґрунтуються на єдиних стандартизованих вимогах (BET) і дозволяє усім країнам, які підтримують стандарти IEC, проставляти на власній продукції відповідний сертифікований знак IECQ та використовувати сертифіковану продукцію без додаткових випробувань.

Організація IECQ має власні статутні правила та бюджет, який складається з щорічних членських внесків країн-членів IEC. Структуру IECQ формують Комітет дій (ICC) і підлеглий йому Комітет управління сертифікацією (CMC).

У системі IECQ, що має широке світове визнання, передбачено два види членства – повноправне та неповне. В умовах повноправного членства прийом представників країн в ICC повинен проходити за вимогами IECQ, згідно з якими країна, що підтримує IEC, має надати положення про встановлення систем спостереження (інспекцій), яке відповідало б вимогам IECQ до процедур спостереження та технічних засобів контролю, випробувань, а також вимог до персоналу. Крім того,

за правилами IECQ здійснюється акредитація випробувальних лабораторій, що діють у країні та претендують на визнання їх у системі IECQ, а також затверджуються виробники продукції та класифікаційні властивості виробів, які пропонуються для сертифікації.

Комплекс дій, що окреслений вище, забезпечує чітку організацію робіт з сертифікації відповідно до технічних норм та правил стандартів IEC. Причому у випадку неповноправного членства країна також має представників ICC, але вони мають лише дорадчий голос.

Другим досягненням Міжнародної електротехнічної комісії (IEC) є вдосконалення системи випробувань електричного обладнання на відповідність стандартам безпеки (IECEE). Відзначимо, що до 1984 року ця система випробувань функціонувала як самостійна у межах Міжнародної комісії з сертифікації електротехнічних виробів (CEE). Втім, в теперішній час вона використовує не тільки стандарти CEE, але й поєднані і узагальнені стандарти IEC-CEE.

Організаційна структура системи IECEE складається з Керуючого комітету (MC), Комітету органів сертифікації (CCB) і Комітету випробувальних лабораторій (CTL). Причому розробкою стандартів у сфері безпеки займаються понад 85 технічних комітетів і підкомітетів IEC.

Система випробувань IECEE охоплює всі галузі електрообладнання, виробництво та експлуатація яких потребує забезпечення електробезпеки, починаючи з побутових приладів, обладнання промислового застосування, включно з приладами та обладнанням спеціального призначення.

Стандарти IEC, що використовуються в рамках Схеми СВ (правил і процедур щодо визнання результатів випробувань електрообладнання на відповідність стандартам безпеки, які діють під егідою IECEE) формально не є обов'язковими для національних комітетів IEC, але компетентним органам відповідних країн постійно рекомендується прийняти ці стандарти як національні.

Діяльність за Схемою СВ підпорядкована Керуючому комітету (MC), права і обов'язки якого визначені в Основних правилах системи IECEE.

Безпосередню реалізацію Схеми СВ, з врахуванням всіх її правил і процедур, здійснює Комітет органів сертифікації (CCB) за допомогою Комітету випробувальних лабораторій (CTL). На СВ також покладено вирішення низки кадрових питань (а саме висування голови і секретаря СВ, призначення голови і членів апеляційного комітету тощо), підготовка звітності про власну діяльність Керуючому комітету (MC) і виконання безпосередніх вказівок MC.

Головні виробничі висновки ССВ відображаються в сертифікатах ВС, які містять звіт про випробування з коротким викладом виконання вимог кожного пункту відповідного стандарту, а також фото і опис обладнання, яке пройшло сертифікацію. Причому використовувати ці сертифікати для реклами категорично заборонено.

В останній час популярність систем IECQ і IECEE, які впроваджуються під егидою Міжнародної електротехнічної комісії (IEC), значно зросла. Причина цього є цілком зрозумілою – вона об'ективно пов'язана з якістю виробів, що мають відповідні сертифікати. Сьогодні ці системи сертифікації використовує більшість країн, що мають національні комітети IEC, в тому числі США, Канада, Японія і Україна.

А.Л. Сумцов, С.А. Крикун, К.Г. Ануфрієв

УДК 629.4

РОЛЬ СУЧАСНИХ СИСТЕМ МОНІТОРИНГУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАДІЙНОСТІ СИСТЕМИ ОХОЛОДЖЕННЯ ТЕПЛОВОЗІВ

Сучасні тепловози відіграють надзвичайно важливу роль у залізничній галузі, забезпечуючи надійну та ефективну роботу в умовах нестабільності електропостачання. Система охолодження тепловозів є критично важливою для забезпечення стабільної роботи дизельних двигунів [1]. Пропозиції з підвищення надійності цієї системи в умовах локомотивного депо можуть сприяти покращенню продуктивності та зниженню витрат на обслуговування.

Однією з ключових проблем систем охолодження тепловозів є їх схильність до перевищенння оптимальних температурних режимів. Це може привести до зниження ефективності роботи двигунів та збільшення ризику виникнення непередбачуваних ситуацій. Для підвищення надійності системи охолодження пропонується ряд заходів:

- модернізація обладнання;
- вдосконалення періодичного технічного огляду;
- навчання експлуатаційного персоналу своєчасному виявленню ознак порушень у роботі системи охолодження
- моніторинг в режимі реального часу:

Оновлення та модернізація систем охолодження може підвищити їх надійність та ефективність. Застосування новітніх технологій та матеріалів може зробити систему менш схильною до поломок. Регулярний огляд системи охолодження